

බාහුපාඨය.

සීමා කොට ගත්විනෝ අර්ථයෙන්
ගම්මාසම්ප්‍රධානය.

සබ්බකාමදදං සෙට්ඨං චන්දිඤ්ඤා රතනත්තයං
බාහුපාඨං පටික්ඛාමී සංකේතපොත 'කවිරතනමා'.

කි

භූතව්‍යායං— කුසලදෝ; අධ්‍යායනාදි, සමාන සමානායං,
විසිත කොට්ඨො, කුසල, වස, අදානො, සීලොක, සමානානො,
සතත වීක ගමනායා,

කි

චී වියෙ, සික්ඛා මිසෙප්පාදානො, නික්ඛිතාචනො, දික්ඛ
මුත්ථිකොපනං නිසමවනාදෙසෙසු, ඉක්ඛි, වක්ඛි, දස්සනො
හක්ඛි අදනො, රත්ඛි පාලනො, චක්ඛි චිචනො, කඛි ඉච්ඡා
සංඛිකාසු.*

කි

මිග්ගප්පෙසිකො, පග්ග නිද්දානො, ලග්ග සංකේත, මිග්ග
මිග්ගලො; අධ්‍ය, ඉධ්‍ය, රධ්‍ය, ලධ්‍ය, චධ්‍ය, ගමනායා

කි

සිලාස කත්තො, පත්ඝ ගසනො අත්ඝ අත්ඝනො, ලඛ්‍ය
ගම්මා සොසනොසු, සිංඝ සාගනො—

කි

චු චචනො, චචබ්‍යායාචචනො, රුචදිත්තිකං, යාච යාච
නො, සුච සොනො, පච්චානො, සච සමචායො, නිඤ්ඤ මඤ්ඤ
නො; ලඤ්ඤ අපනංගනො, උඤ්ඤ ජිඤ්ඤනො, අඤ්ඤ චඤ්ඤ ගම
නො, අච්ච අඤ්ඤ පුණ්ණං—

ජ

ජුළුන් ජුළුන්ගේ, මුළුල්ලාගේ, නළු නළුකරණේ, උණු
උණුගේ, අණු අණුම, ලණුලකුණේ, උණුපුණුගේ,—

ඡ

ඡ් ඡය, ඡ් ඡව, අඡ, චඡ, ගමනේ, ඡ් ඡ්නිත,
ඡ් ඡ්ඡායා, ඡ් ඡ්ඡ්ඡ් ඡ්ඡ්ඡ් ක්ඡ් ඡ්ඡ්, ඡ්
ඡ්ඡායා, ඡ් ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්ඡ් නිඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්,
ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, අඡ්ඡ්ඡ්ඡ් මඡ්
ඡ් ඡ් ක්ඡ්ඡ්, * ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ් ඡ්ඡ්
ඡ්; අඡ්, ඡ්ඡ් අඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ් ඡ්ඡ්, ඡ්
ඡ් අඡ්ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ් ඡ්ඡ්, ඡ් ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ් ඡ්
ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්—

ඤ

ඤ්ඤ ඤ්ඤ

ච

ච්, ච්, ගමනේ, ච් ඡ්ඡ්ඡ්, න් ඡ්ඡ්, ඡ්
ඡ්ඡ්, ඡ් ඡ්ඡ්, ඡ්, ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්
ඡ්ඡ්, ඡ්, මඡ්ඡ්; ග් ග්ඡ්; ඡ්, ඡ්; ඡ්,
ඡ්ඡ්, ඡ්, ඡ්ඡ්—

ඡ

ඡ. ඡ්ඡ්ඡ්; ඡ්, ඡ්ඡ්; ග්, ඡ්ඡ්ඡ්—

ඡ

ඡ්, ඡ්ඡ්; මඡ්, ඡ්ඡ්; ඡ් ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්ඡ්,
ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්; මඡ්; ඡ්ඡ්ඡ්, ඡ්ඡ්ඡ්; ඡ්,
ඡ්ඡ්ඡ්—

ඡ

ඡ්, ඡ්ඡ්; ඡ්ඡ් ඡ්ඡ්—

භ

භණ්, භණ්තො; භණ් වොහාරහුතිසු; කණ් නිච්ල
තො; අණ්, රණ්; මණ්, කණ්, කිණ්, සද්දතො—

භ

වහන, වහනතො; ජුහ, දිහනිතං; යහ, යහතො; කිහ
නිවාසො; පහ, පුරි; ගමතො;—

භ

භු, අභිභිච්ච; මථ, මභි, පිලොලතො; කභි, සිලාසායං;
නාථ, සාවනොපතාපිසාරියාසිංසාසු; බ්‍යථ, දුක්ඛහස්වලතොසු;—

භ

භ, භතො; භු, ගමතො; භු, දුභව; වඳ, වචතො; වඤ, අභි
වාදනහුතිසු; නඤ, සමිඛිතං; නිඤ, භරහායං; කඤ, විහා
නරුද්දනසු; ඵඤ, කිඤ්චිවලතො; වඤ, දිහනිගිලාදතොසු;
අඤ, බජ්ඣතො; ඉඤ, පරමිසාරයො, හඤ, කලාසණ්; රුඳ;
රුඳතො; උඤ, කිලෙදතො; චුඳ, කොසො; සාද, අසාදතො;
ගද, ව්‍යහනච්චතො; සඤ, පසචතො; සද, චසරණගයව
සාදනදතොසු; සුද, කඛරණ්; භිලාද; සුභි; නද, අව්‍යහන
සභො; අද, බාද, හකඛණ්; මඤ, මද්දතො; අඤ, ගභිසාව
තොසු; දළිඤ, දුගහනිතං; රද, විලෙචතො; මිද; ස්වනානො
මුද; ජිසව්‍යායං; සිද, පාඨක—

භ

බා, බාරණ්, භෙ, පාතො; ඵබ, වද්ඛ; චුද්ඛො, ගාභි
පභිව්‍යායං; බාබ, විබාබායං; වබ, භිංසායං, සිබ, ගමතො;
විබ, භෙවතො; වබ, බභි, බහ්වතො; ඉහබ, දිහනිතං;—

භ

වන, සන, සමහනනිතං; අන, පාණතො; කන, දිහනිගභි
කනනිසු; බන, බණ්; අවදුරණ්;—

පි

පු, පවනෙ; ඉප, රක්තණේ; තප, ධූප, සන්තාපෙ; සප
අනෙකාසෙ; වෙප, කම්ප, චලනෙ; රප, ලප, ජප, ජප්ප
වවනෙ; චූප, මයුගමනෙ; වප, බීජනිකෙතිපෙ, තප්ප, සන්ත
ප්පණේ; සප්ප, ගමනෙ, කප්ප, සාමන්තේ;—

ච්චි

පුප්ච්චි, විකසනෙ—

බ්බ

චුම්බි, වදනසංයෝගෙ; රම්බි, ලම්බි අවසංසනෙ; කම්බි
සංවරණේ; සම්බි, මද්දනෙ; අම්බි, සද්දෙ;—

භ්බ

භි, භයෙ; භුන, ලාභෙ; රන, ආරමේහ; භුන; සංභුලි
නෙ; භුන; සොහනෙ; ජමන, ගහනවිනාමෙ; ථමන, බිමන,
පථිබ්බනි; ගම්බ, පාඨබ්බිතේ; උද්ධ, අද්ධනෙ; දුහ, ජ්ඣාසා
සං; සමන, විකසාසෙ; ගහ, මෙද්ධනෙ;

මු

මු, බිත්තිනෙ, කමු; පදවිද්ධනිපෙ; බිමු, සහණේ; නමු,
අනවර්තනෙ; සම, පරික්ෂමෙ; වමු, උපරිකරණේ; කිලමු, තලමු;
හිලානෙ; රමු, කිලායං; නමු, නමිතන යම, උපරමෙ; බිමු,
සද්දෙ; අම, ගම, ගමිතන—

භ්බ

සාය, සායනෙ; දය, දානගතිතියාදානෙසු; අය, වය, පය,
මය, රය, නය, ගමනන්තා; භාය, සන්තානෙ; වාය, ධූර්තං,
උසුය, දෙසාවිකරණේ, ථාය, චුච්ඡිතං,—

ර

රු, සද්දෙ; තර, තරණේ; ථර, සන්ධරණේ, (භාදිපුරෙකිං
ම) වර, ගරී භක්තිණෙසු; ඝර, ඝරණේ; මර, පාණ්ඩාගෙ

බර, බාරණ, දර, දාරණ සර, ගතීහිංසාවිනාස; හර, සර, සෙවන, බර, විනාස; පර, ප්රණ, අර, ගමන; ජහර, නිද්ධාය, වර වාරණසමානයි.—

පිළ, පිළ, සල, සල, ගමනාය, බල, වල, කම්පන; හල, අදන; දල, පිදරණ; රල, දල, දිනිත, පුල, වික සන; එල, නිප්පතිය; මිල, නිමිලන; සිල, සමාධිමි; නිල, වණණ, කිල, බක, කුල, ආවරණ; සුල, රුක; බල, පාණන; වල, වල, සංවරණ, වෙල, වෙල, කෙල, බෙල, පෙල, වලන.—

වි, කන්තසකාන; ජිව, පාණධාරණ; අව, රකවණ; දෙව, ගමන; සෙව, සෙවන; කණ්ඩව, කණ්ඩවන; සාව, ගතිවිද්ධය; බොව, බොවන;—

සි, සෙවය; සු, පසවන; සු, පසවෙ; අස, ගස, සස, අදන; ඉස, සිංස; ඉව්භාය, එස, ගවෙස, මහන; අස, උපවෙසන; සාසු, අනුසිධිය; සස, ගතීහිංසාපාණනසු; දිස, පෙකවණ, දිස, අගිසස්න; කස, ගතීහිංසාවිලෙඛ නෙසු; මස, අමසන; රස, රෙසන; පුස; පොසන; තුස, ගාස; තුධිය; හස, හසන; කුස, අකකාස, අවිහ නෙව—ඉසස ඉසාය; දංස, ඩංස, දංසන, ගුස, අලඛිකා රෙ; කාස, දිනිත; භාස, වවන; සාස, සාසන; සංස, පසංසන; බංස, බංසන; පිංස, සංවුණන; තස, තුස; උරෙඛන; ලස, කන්ත; රස, අසාදන; ගස, ගසික රණ, —

හා, වාග; මිහ, රසහසන; මිහ, අවිහන; අරහ, මහ, පුක; දහ; හසිකරණ; වහ, පාසුණන; රහ, ජන න; ලිහ, අසාදන, දිහ, ලිහවය, ගුහ, සංවරණ,

දුග, පසුරණ; රග, වාන; ගරග, නිගයං; සග, මරසන
මග, සවන; මුග, මුඛයං; බග, බුග; බ්‍රාග; වුඩ්‍යං; ර්ග,
සවන; උග, මනකෙක, ගාග, විලොභන;—

කිල, විහාරෙ; ලල, විලාසෙ;

හු, හු, සත්තායා; ඉ, අපකිසනගතිකතීසු; බා, බත; කර්
නෙ; ජි, ජයෙ; සු, අවබෝධනෙ; ධා, ගතිභවුත්තියං; ඩි, ලි;
වෙහාසගමනෙ; නි, පාපුණනෙ; හන, හිංසායං; පා, පානෙ;
පා, රක්කණ, බු, චිත්තනෙ; හා, දිත්තියං; යා, පාපුණනෙ; රා,
ලා; ආදානෙ; වි, වා, ගමනෙ; අස, හවි; සි, සයෙ—හු හු
වාදයො දුර්ගතවිකරණ.

භූවාදයො.

රුධි, ආචරණ; මුච, මොචන, සිච, කබරණ; රිච,
විරෙචන, සුජ, යොග; හුජ, පාලන; ජකිහාරෙසු, කති,
වෙජ්ජන; භිද, විදාරණ, ජිද, වෙධාකරණ; විද, ලාභ;
බධ, බන්ධන; ලිප, ලිමපන; ලූප, වෙජ්ජන; හිසි, හිංසා
යං; ගහ, උපාදාන.

රුධාදයො.

දිවු, කිලාචිජිහිංසාවොහාරජ්ජුති ථුති ගතිසු; බි, බයෙ,
බා, පකාසන; කා, ගා; සඤ; සා, ගන්ධාපාදාන; රුච
රුචන රිච, විරෙචන; සජ, සඤ; රංජ, රාග; සුජ,
සමාධිමිති, ලූජ, විනාස; කෙ, විනායා; කා, පාලන, දා, අච
බන්ධන; භිද, විදාරණ; ජිද, වෙධාකරණ; බිද, දිත්තාවෙ;
සිද, පාන; බිද, අසනන; පද, ගමන; විද, සත්තායං; මද,
උමමාදෙ; මිද, සෙනනන. බුධ, අචගමන, සුධ, සමපන
රෙ; කුධ, කොප; සුධ, සොචන. ඉධ; සිධ, රුධ, සාධ, සං
සිඤ්ඤ; චිධ, වෙධන; හිධ, අභිකම්බයං, රුධ, හිංසායං; රුධි;
ආචරණ; සිතා, සොචෙය්‍ය; මන, සුණ, ජන, ජනන;
හන, හිංසායං, කුප; කොප; තප, සත්තාප; දිප, දිත්තියං;
ලූප, වෙජ්ජෙ, ලූහ, ලොභ; බුහ, සඤ්ඤාන; සම, උපස
මබ්බෙදෙසු, ගිරි, ගරා; ලජ්ජායං; හිලා, හාසකකයෙ, මිලා,
ගත්තවිනාමෙ, ලි, සිලෙසනදුට්ඨකරණසු; වා, ගතිගතිනසු;

සීවි, කනතුසගානෙ; සිලිස, ආලිඛිතනෙ; ලිස, ලෙසෙ; කිලිස
ක්ලිස; උපතාපෙ; තස, ථීයාසායං, තුස, තුට්ඨිතං; ඊස, ඉස
රසෙ; රුස, රුසෙ; දීස, දුස, අප්පිතිං; අස, උකෙඛිතනෙ,
යස, පයතනෙ, භස, අබොජනනෙ; නස, අදසනෙ, සුස,
සොසනෙ; භා, තත්ථකරණවසානෙසු; නහ, බහිතනෙ; මුහ,
වෙච්ඡිතනෙ; නහා, සොචෙතෙ; භා, පරිහානෙ; සිතිහ,
ස්තිහ, පිණ්ණන, -

දිවාදසො.

තුද, ව්‍යථනෙ, නුද, කෙඛිතෙ; ලිඛි, ලෙඛනෙ, කුචි,
සමේකාවෙ; රුජ, භංඛිත, තුජ, කොට්ඨෙස; චිජ, භග්වල
නෙසු; කුටි, කොට්ඨෙස; රුඨ, ලුඨ; උපසඛිතනෙ; පුණ, කම
හිසුනෙ, චිද, ඤාණෙ, පුථි, පථි, චිකුරෙ, බිට, පෙරරණෙ;
ජුට, සම්ථිසෙස; සුට, සප්පෙ; කිර, චිකිරණෙ; ගිර, නිගිරණෙ;
පුර, චලනෙ; කුර, සප්පෙ; බුර, වෙජ්දනච්ඡෙලෙඛනෙසු; සුර,
හිමෙ; ගිල, අදනෙ; බිල, නෙදනෙ; කුස, වෙජ්දනෙ; මුස,
ථෙරෙය; චිස, පථෙසනෙ; දිස, අනිසප්පනෙ; පුස, සම්ථිසෙස.

තු ද ද සො.

ථී, ජග්ගෙ; , චි වග්ගෙ; ඤා, අවබොධනෙ; ථි, අභිනිවෙ; ඩු,
කම්පනෙ; පු, පවනෙ; මි, ජංසායං; බිට, කෙඛිතෙ; මු, බහි
තෙ, ලු; වජ්දනෙ; සි, බහිතෙ; දු, පරිතාපෙ; අස, හොරනෙ.

ජ්‍යාදසො.

කී,දබ්බිචිතිමසෙ, සකසනිතං; බී බග්ගෙ, ගීසප්පෙ, අපරාජ
ණනෙ, සම්භව - චු, සංචරණෙ, සු, සවණෙ -

කතදසො

සුසවණෙ බි, බග්ගෙ; චු සංචරණෙ; ගී, සප්පෙ, සක,
සනිතං,

ඝාදසො.

තත්ථ, චිකුරෙ; ඝක, සනිතං; දු, පරිතාපෙ; සන, දුනෙ;
මත, යාවනෙ; මන, බොධනෙ; ගි, ගතං; කර, කරණෙ;
අප, පාපුණනෙ; සි, බහිතෙ; සු, අභිසුචෙ;

තනාදසො.

චුර, ථෙරෙය; ලොක, ලොව; දසුනෙ, ථක, පනිකානෙ;
තකක, ථීයාකක; අඛක, ලකඛණෙ; ලකඛි, දසුනෙ; තකඛි;
අදනෙ; මඤ්ඤි මකඛණෙ; මොඤ්ඤි, මොවනෙ; මග, මග්ග;

අනේසනෙ; රව, පිත්තාන; වක්ඛ, පලමිහනෙ; අච්ච, සුඡයං; චච, අරක්ඛායනෙ; රව; පතියනනෙ; වජ්ජ, වජ්ජනෙ; තජ්ජ, සතතජ්ජනෙ; අජ්ජ, සජ්ජ, අජ්ජනෙ, සුජ්, සබ්බමනෙ; තිජ්, නිසානෙ; ධුජ්, ධුජයං; සතාජ්, පිතිදසසනෙසු, සව, සාවනෙ; සව, චලනෙ; කුච, කොට්ඨ වෙජ්දනෙ; කුච, ආකොටනෙ; නව, නාවෙය්, චව, ධුච, හෙදනෙ; වණ්ච, විහාජනෙ; වෙඨ, වෙඨනෙ; ගුණ්ඨ, ගුණ්ඨනෙ; කණ්ඨ, සොනෙ; කණ්ඨ, ඛණ්ඨ, හෙදනෙ; මණ්ඨ, ගුසායං; පණ්ඨ, ගණ්ඨ, පරිහායෙ; පිණ්ඨ, සබ්බානෙ, දණ්ඨ, දණ්ඨනෙ; ජණ්ඨ, ජණ්ඨනෙ වණ්ඨ, වණ්ඨනෙ; චුණ්ඨ, සකුණ්ඨනෙ; ගණ්, සබ්බායෙ; කණ්, සවණෙ; ආන, පෙසනෙ; වණ, විනායං; මන, ගුහානායකෙ, යන, සබ්බානෙ; වන, සකුණ්ඨනෙ, කින, සංසද්ද; යන, නිසානනෙ; ගත, ගතනෙ; කර, දාකාසබ්බනෙ; අත, යාවනෙ, වදකුණෙ; චුද, වොදනෙ, ජද, සංවරණෙ; ජකු, ඉච්ඡායං; උකු, අකපාදනාපුරිසු, ගකු, කලායෙ, ජකු, වමනෙ; උලාද, ධුලෙ; ගකු, ධුචයෙ; මාන, ධුජයං, බා, සද්ද; ට්ඨා, වොරයෙ; ට්ඨා, දෙවසද්ද; පිතපණ්ණ; කුප, මාරණයාසනනසානෙසු; ලප, වචනෙ; කිප, දායෙ; කප, මයනෙ; වමිප, ගරහායං; කුච්ච, ඉච්ඡායං, මොම, සිලාහායං; සබ්බාම, සුඛෙ; වර, ආපරණ්ණපාසු, රර, කෙතනෙ; බව්වාරණෙ; තිර; කම්මසාමනායෙ, පාර, සාමනායෙව, පාල, රකුණෙ, බල, සොවෙයෙ, තුල, උප්පනෙ, කල, සබ්බානෙ; මල, නමලනෙ; සල, උප්පාරණෙ; දුල, උකුණ්ඨකෙ, දාල, පතවිභායං, ධුල, පුසායෙ; ධුල, මහනෙ; ලල, ඉච්ඡායං, පිස, ගමනෙ; සුස, සද්ද; භුස, අලකුණෙ, ධුස, පොසනෙ; කුස, අකුණායකෙ; රුස, චායසං, දිස, උච්චාරණෙ; වස, අවජාදනෙ, රස, අකුණායකෙ, ස්වස, ස්වසනෙ; මස, සමසසෙ, රහ, වාගෙ; කුහ, පමනාපනෙ, පිහ, ඉච්ඡායං, මහ, ධුජයං, පිල, බාබායං; තිල, නිසායං; තල, ආසානෙ; ලල, උපසවාරයං—අ අනෙතා, උප්පාරණෙ—සෙසා බාසානා—චුද්දනෙ—

සබ්බානා බාහුපාශො වුග්ගා ජිනබ්බසප්පතිසසායා
ගතප්පාශාණ මෙතාසං සතමෙකං වජ්ජදීපති—

බාහුපාශයාසමනෙතා

බාහුපාඨ සන්තය.

කමිං නායක සංවිසයා අංකයෝ
සමිං සමිං වාය.

සබ්බන්තමදදං සෙට්ඨං වජ්ඣං රතනතයං.

බාහුපාඨං පටිඤ්ඤාමි සංවිසයා පන 'සබ්බන්තමි'.

සබ්බන්තමදදං, සියලු නාමිහි සම්පත් දෙන්නාවූ, සෙට්ඨං, ශ්‍රේෂ්ඨම; රතනතයං, රත්නමය; වජ්ඣං, වැද, බාහුපාඨං, බාහුපාඨනම් ප්‍රකරණයක්; සංවිසයා, සංකප්පිත්, අකම් රසනම්, අකුරු පිළිවෙළින්; පටිඤ්ඤාමි, නිසන්කෙමි.

භූ, භූසනධාතු; සත්ත්වයෝ; විභවිති වැටේ—

(ක) භූ, භූසනධාතු; සපදා, සබ්බස්මිං—අභි, අභිසං සනධාතු; ලොකිකේ, ලොකිකස්මිං—සබ්බ, සබ්බසං සනධාතු; සම්මානා; සංස්මිං—විභි, විභිසං සනධාතු; කොට්ඨො, කුට්ඨස්මිං—භූ, භූසනධාතු; වක, වක සනධාතුද සනම්මා; අදංග, භූස්මිං වැටේ—සිලොක, සිලොකසනධාතු; සබ්බානෙ, උත්තරස්මිං—සත්ත්ව, සත්ත්ව සනධාතු; වික, විකසනධාතුද සනම්මා; ගමනායා, ගම අස්මිං—අත්තානං—

(ඛ) භි, භිසං බාහු, බාහු, තෙට්ඨමි—සිකි, සිකි සනධාතු; විජ්ජාපාදංග, විජ්ජාපාදංගස්මිං—හිකි, හිකි සනධාතු; සාවනෙ, ඉල්ලිමි—දිකි, දිකි සනධාතු; වුත්ථිස්මිං, උත්තරස්මිං; සම්පයව ඵලස්මිං, නිසම, නිසමස්මිං, වක, වකස්මිං; අදංගස්මිං; බැලිමස්මිං සනම්මා අස්මිං—ඉකි, ඉකි සනධාතු; වකි, වකි සනධාතු; සනම්මා දංග, දංගස්මිං—හකි, හකි සනධාතු; අදංග, අදංගස්මිං; රකි, රකි සනධාතු; පාලංග, උත්තරස්මිං—වකි, විකි සනධාතු; වටංග, කිමි, කිමි, කිමි සනධාතු, ඉත්තං, කිමි, කිමි—

මිත්‍යාන මෙතෙක් අර්ථයෙහි-කණියනු; නිමිලනෙ; ඇසනොදුල් විමෙහි-අණ, රණ, මණ, කණ, කුණ, යනු, සඤ්ඤ, අභිකිරිමෙහි—

(භ) කිත්තයනු, භිවාසෙ, චිඨිමෙහි—පත, පථ යනු; ගමනෙ, යාමෙහි—

(ඊ) චු, යනු, අනුච්ඡෙදි. ප්‍රශංසාකිරිමෙහි—මථ මතයනු; විලෝලසෙ, ඇලළිමෙහි—කණියනු; සිලාසායං, ගුණසෙත් උසස්කොට කීමෙහි, භාර්යානු, යාවක; ඉල්ච්ඡිමය, උපතාප, කැවීමය; ඉස්සරික, ඉස්සරිකවය; අසිංසාසු, පැහිම යන මෙතෙක් අර්ථයෙහි—බසථ යනු, දුක්ඛ, පෙළීමය; ගය, බයය, චලනසු; ගැලීමය යන මෙතෙක් අර්ථයෙහි—

(උ) දැනු, දැනෙ, දිමෙහි—දු යනු, ගමනෙ; යාමෙහි—දුගනු දුටුව, විරිමෙහිගහවත් දියවීමෙහි-වදයනු; විචනෙ, කීමෙහි—විඤ්ඤානු අභිවාදන, වැදීමය; දුරිඤ්ඤ, සතුටිකිරීමයයන මෙතෙක් අර්ථයෙහි—ගඤ්ඤ යනු; සම්භියං; සමාචියෙහි—ගෙවත් සතුටු වීමෙහි, නිඤ්ඤානු, ගරහායං, ගඤ්ඤානු—ගඤ්ඤානු; අවිහාන කැඳවීමය; භෙදනසු, ගැබ්මය යන මෙතෙක් අර්ථයෙහි—ඵඤ්ඤානු, කිඤ්ඤවලනෙ, මදක් සැලීමෙහි-වඤ්ඤානු දිනති, බැබළීමය; භිලාදනෙසු, සුවවිඤ්ඤානු යන මෙතෙක් අර්ථයෙහි—අඤ්ඤානු බ භිනෙ; බැඳීමෙහි—ඉඤ්ඤානු; පරමසසරයෙ; උතුම්ච ඉසුරෙහි—ගඤ්ඤානු කලකණේ, කලකණෙහි—රුදයනුබදනෙ, ගැබ්මෙහි-උඤ්ඤානු, කිලෙදනෙ; ගෙත්විමෙහි—මුදයනු; නොසෙ, සතුටු වීමෙහි—සාදයනු; සාදනෙ, රසවිඤ්ඤානු—ගදයනු, පිසනාවචනෙ; පියත්තියෙහි—

සඤ්ඤානු; පස වනෙ, පිහිමෙහි ගෙවත් වැහිරීමෙහි—සද යනු; විසරණ, විසිරීමය; ගති, යාමය; අවසාදන, පසුබැස්මය, අද්දානසු, ගැත්මය; යන මෙතෙක් අර්ථයෙහි—සද යනු බරණේ, වැහිරීමෙහි—භිලාද යනු, සුබෙ, සුව විඤ්ඤානු—නද යනු, අවසාන සඤ්ඤානු, භාවිතත් ගබ්මෙහි—අද්දාන යනු, ගතකණේ, කැළීමෙහි—මද යනු මදනෙ, මැබීමෙහි—අඤ්ඤානු; ගති, යාමය,

අදහස, තුමෙහි-සුභ යනු; පිහිටියය, පෙළුනු කැමැතිවීම යන
 සහය; විසාය, විශ්වාසයෙහි හෙළිත් අදහසැත්මෙහි-
 යන සනු; මෙහිනෙ, මෙවුන්දමිකිරි මහි—

(2) මු යනු, බන්ධන, බැඳීමක්—තමු යනු, පදවිකෙකි—ප
 පා සොල්වා තැබීමෙහි හෙවත් සැමෙහි—බමු යනු, සහන,
 ඉවසීමෙන්—තමු යනු, අනවධාන, නොසැලි නොසිටි. මහි
 හෙවත් බැමීමෙහි—සම යනු; පරිසරය, මිනිසාගේ—වමු යනු;
 උපහරණ, වමනාකර්මය හෙවත් තැබීමෙහි—කිලමු-තලමු
 යනු; හිලාන, හිලන්වීමෙහි—රමු යනු; කිලාය, කළීමෙහි—
 නම යනු; තමන, තැබීමෙහි—මු යනු, උපරම, පැළැත් මුහු-
 බම යනු, සහෝ. අධිකාරියෙහි—අම, ගම, යනු; ගමන, යාමෙහි,

(ය) සාය සත්තු, සායන; ලෝමෙහි; දය යනු, දා, දිමය,
 ගනි, සාමය, හිංසා, පෙළීමය; ආද්, ආත්ම, ගැන්මය යන මේ තෙක
 අභිමයහි- අය වය පය මය රය තය යනු; ගම්, නාම, සාම අභි
 කොටි ඇත්තානුය-තායය යි සත්තානුය, ගොඩද පැවති
 මෙත-වායය නු; පූජ්, පිදීමෙහි-උසුය යනු; දෙස, වෙකරණ;
 වැරදි පහසුකිරීමෙන්-භියනු පූජ්, වැඩීමෙහි-

(ර) යුගය සපේද, ශබ්දකිරීමෙහි—තරයනු, තරණෙහි පිණි
 මෙහි—ඵරයනු; සඵරංණ, ඇතිරීමෙහි—(පාදපුෂ්පාදිය) යන
 මේ ඵරයනු—පාදි උපසග්ගි සුඵ්පනාටි යන මෙය සි ඵරයනු;
 ගහි, යාමය, පානමංණසු, කෘමය යන මෙයෙන් සුසෙහි පුරයනු,
 පුරණෙ, පිරීමෙහි—මරයනු; පාණ්ඩාණෙ, පාණ්ඩාණෙහි යෙවන
 මයයාමෙහි—ධරයනු, ධාරණෙ දරීමෙහි—දරයනු, දරංණ, පැ
 ශ්ඡමහි—සරයනු, ගහි. ය මය, ගිංසා, පෙළීමය; ව්‍යායා, පිහි
 මය යන මෙයෙන් අභිමයෙහි—ර සර යනු; සෙවනෙ, නෙමීමෙහි,
 යෙවන ඇතිරීමෙහි—වරයනු; ව්‍යායෙ, නැසීමෙහි ගෙවන
 ව්‍යායීමෙහි—පරයනු; ඵරණෙ දරීමෙහි—අරයනු. ගමණෙ; ගමෙ
 හි—ඵගරයනු ගඟාවයෙ, ගඟායායෙහි ගෙවන ගොතිරීමෙහි
 වරයනු; ව්‍යායා, ව්‍යායායෙ, සභ්‍යායෙහි, පාහරීමය; ගත
 මෙයෙන් අභිමයෙහි.

(ල) පිඳු, පිඳු, සැල; කුල, සහ; මෙතැන, සාම අනිකාට
 ඇත්තානුය—මෙල, මෙල, සහ; කළුපත; සැලිමෙහි—ගල,
 සහ, අදනෙ, කැමැති;—දල, සහ; පදාරණ, පැළිමෙහි—පල

දල, යනු; දිනර්තං, බ්‍රහ්මයාගේ;—පුලල, යනු; විකෘතය; පිළි
 මෙරි;—ඵල, යනු; නිවර්තනං, නිවර්තනා,—විල, යනු; විලි
 ලංග; අභිනවං, විලං, යනු; විලං, විලං, විලං, විලං
 පිටිවීමෙහි—නිල, යනු; විලං, විලං, විලං, විලං, විලං, විලං
 බ්‍රහ්මයාගේ—කුල, යනු; ආවරණ, වැළකීමෙහි—කුල, යනු; රාජ
 යං, රජයෙහි—බල, යනු; පාණත, ජිවත්වීමෙහි—වල, වලං, වලං
 යනු; සංවරණ, වැසීමෙහි—වෙල, වෙල, කෙල, කෙල, කෙල, කෙල
 යනු; වලං, කැලීමෙහි—

(ව) ඒ, යනු; තනතුරු තැනෙන, හුනා නිමෙහි හෙවත් නිමෙහි-
ජීව, යනු; පාණ්ඩාරණේ, පණ දුරමෙහි හෙවත් ජීවත්වීමෙහි-
අව, යනු; රසාණේ, රැකීමෙහි - දෙව, යනු; මෙතෙ, යාමෙහි-
සෙව, යනු; සෙවනෙ, සෙවය කිරීමෙහි - නඩුව, යනු; කඩුවනෙ,
අග කැඩීමෙහි - බව, යනු; නිවුසියං, මත් වැඩීමෙහි
හෙවත් නිවීමෙහි - බොව, යනු; බොවනෙ, දෙවීමෙහි හෙවත්
සෙවීමෙහි -

(ස) සි, යනු; සේවායං, සෙවීමෙහි—සු, යනු; පසවනෝ
වැඩිවීමෙහි හෙවත් නෙවීමෙහි—සු, යනු; පසවෙ, දරු
වැදීමෙහි—අස, ගස, සස, යනු; අදනෙ, කැමෙහි—ඉස, සිංස,
යනු, ඉච්ඡායං, කැමැතිවීමෙහි—එස, ගවෙස, යනු; මධනෙ,
සෙවීමෙහි—ආස, යනු; උපවෙසනෙ, හිඳීමෙහි—සාස, යනු;
අනුසිංසය, අනුසාසනා කිරීමෙහි—සස, යනු; ගති, යාමය;
හිංසා, පෙළීමය; පාණනෙසු, ජීවත්වීමය යන මෙහෙක් අභි
යෙහි—දිස, යනු; පෙතානෙ, බැලීමෙහි—දිස, යනු; අතිසර
නෙ, දීමෙහි හෙවත් ත්මෙහි—කස, යනු; ගති, යාමය; හිංසා,
පෙළීමය; විද්වෙතෙසු, සිසීමය යන මෙහෙක් අභියෙහි—මස
යනු; ආමසනෙ, ගැන්මෙහි—රස, යනු; රොසනෙ, රෝස්කිරී
මෙහි—පුස, යනු; පොසනෙ, වැඩීමෙහි—තුස, ගාස, යනු; තු
රිසියං, සතුටුවීමෙහි—ගස, යනු; ගසනෙ, සිතාසීමෙහි—කුස,
යනු; අපොසාසෙ, බැණීමෙහිද; අවිහානෙව, කැඳවීමෙහිද
ඉස, යනු; ඉසායං, නොඉවසීමෙහි—දංස, බිංස, යනු;
දංසනෙ, බැසීමෙහි—තුස, යනු; අලඛනාරෙ, සැරසීමෙහි—
කාස, යනු; දිහිසියං, බැබළීමෙහි—ගාස, යනු; ඵවනෙ, කීමෙහි
නොහොත් බැබළීමෙහි—සස, යනු; සංසනෙ, ඉලීමෙහි—සංස,
යනු; පසංසනෙ, ප්‍රශංසාකිරීමෙහි—බංස, යනු; බංසනෙ, නැසී
මෙහි—පිස, යනු; සක්ඛුණනෙ, සුඤ්ඤාකිරීමෙහි හෙවත් අඛරී
මෙහි—නස, කුස, යනු; උඤ්ඤනෙ, නැතිවැන්නෙහි හෙවත්

භයපත්වීමෙහි—ලස, යනු; කාර්තියං, බැබළීමෙහි—රහ, යනු; අසාදනෙ, විදීමෙහි—හස, යනු; හස්මිකරණේ, අලුකිරීමෙහි—

(හ) හා, යනු; වාගෙ, හැරීමෙහි—මිහි මිහ යනු; ඊස හසනෙ, මදක්සිතාසීමෙහි—පේහ, යනු; අවිහානෙ, කැඳවීමෙහි—අරහ, මහ යනු; පුජයං, පිදීමෙහි—දහ, යනු; හස්මිකරණේ, දූවීමෙහි—වහ, යනු; පාපුණනෙ, පැමිණීමෙහි—රාහ, යනු; ජනනෙ, ඉස දීමෙහි—ලිහ, යනු; අසාදනෙ, ලෙවීමෙහි—දිහ, යනු; උපවිශෙ රැස්කිරීමෙහි—ගුහ, යනු; සංවරණේ, සැහවීමෙහි—දුහ, යනු; පසුරණේ, අතිශයින් පිරීමෙහි හෙවත් දෙවැන්නෙහි—රහ, යනු; වාගෙ, හැරීමෙහි—ගරහ, යනු; නිඤ්ඤං, නිඤ්ඤකිරීමෙහි—සහ, යනු; මර්සනෙ, ඉවසීමෙහි—මිහ, යනු; සෙවනෙ, තෙමීමෙහි හෙවත් වැහිරීමෙහි—මුහ, යනු; මුච්ඡායං, මුසපත්වීමෙහි හෙවත් නොදැන්වීමෙහි—බහ, මුහ, මුහ, යනු; දුඛිං; වැසීමෙහි—ඊහ, යනු; සඬ්ඨනෙ, උත්සාහ කිරීමෙහි—උහ, යනු; විතතො, කලාපනාකිරීමෙහි—ගාහ, යනු; විලොලනෙ, ඇලලීමෙහි—

(ඌ) කිල, යනු; වීහාරෙ, කෙළීමෙහි—ලලි, යනු; විලාසෙ, ලීලාවෙහි—

හු, භු, යනු; සප්තායං, වීමෙහි—ඉ, යනු; අජ්ඣාන, හැදෑරීම; ගති, යාමය; කතතිපු, බැබළීම යන මෙහි—බා, බසා යනු; කථනෙ, කීමෙහි—ඊ යනු; ජයෙ, ජයගැන්වීමෙහි—ඤ, යනු අවබෝධනෙ, දැන්වීමෙහි—යා, යනු; ගතිනිවුතරියං—ගමන් වැල කීමෙහි හෙවත් සිටීමෙහි—කී, ලී, යනු; ආකාසගමනෙ, අහසින් යාමෙහි—තී, යනු; පාපුණනෙ, පැමිණීමෙහි හෙවත් පමුණුවීමෙහි—හන, යනු; උංසායං, පෙළීමෙහි—පා, යනු; පානෙ, පීමෙහි—පා, යනු; රක්කණේ, රැකීමෙහි—හා, යනු; දිහතියං, බැබළීමෙහි—යා, යනු; පාපුණනෙ, පැමිණීමෙහි—රා, ලා, යනු; ආදනෙ, ගැන්වීමෙහි—වී, වා, යනු; ගමනෙ, යාමෙහි—අහ, යනු; භුචි, වීමෙහි—සි, යනු; සයෙ, හෙවීමෙහි—ලුහාචිකරණා, ලොප්කල විකරණ ප්‍රත්‍යය ඇති; හු, භු, වාදනො, හු, භු ආදී බාහුහුසි—භුවාදයො, භු යන බාහුආදීකොට ඇති බාහුහුසි—

රුධි යනු; ආවරණේ; වැලකීමෙහි—මුව යනු; මොවනේ,
මිදීමෙහි—සිව යනු; බරණේ, තෙමීමෙහි—සුජ යනු; යොගේ,
යෙදීමෙහි—භූජ යනු; පාලන, රැකීමය; අපේක්ෂාහාරෙසු, කැම
ය යන මෙතෙක් අනුයෙහි—කති යනු; ඡේදනේ, සිදීමෙහි—
භිද යනු; විදාරණේ, බිදීමෙහි—ඡිද යනු; වේධාකරණේ, දෙකඩ
කිරීමෙහි හෙවත් සිදීමෙහි—විද යනු; ලාහේ, ලැබීමෙහි—
බධ යනු; බන්ධනේ, බැදීමෙහි—ලිප යනු; ලිමිපනේ, ගැල්වි
මෙහි—ලූප යනු; ඡේදනේ, සිදීමෙහි—හිසි යනු; හිංසායං,
පෙළීමෙහි—හහ යනු; උපාදානේ, ගැන්වීමෙහි—

රුධාදානෝ, රුධි යන බාහු ආදිකොට ඇති බාහුහි.

— 3 —

දිවු යනු; කිප්පා, කෙළීමය, විජිතියා, දිනනු කැමැති
බවය; වොහාර, ගනුදෙනුකිරීමය, ජුති, බැබළීමය, ථුති, පැස
සීමය; හනිසු, යාමය යන මෙතෙක් අනුයෙහි—සිව යනු;
තනතුසන්තානේ, නු තැනීමෙහි, හෙවත් ජිමෙහි—බා යනු;
පකාසනේ, ප්‍රකාශකිරීමෙහි—කා හා යනු, සපෝ, අඩකිරීමෙ
හි—කා යනු; ගණකාපාදනේ, ගණිතාත්මෙහි හෙවත් ඉඹීමෙහි—
රැව යනු; රොවනේ, රැව්වීමෙහි—රිව යනු; විරෙවනේ, විරෙක
කිරීමෙහි—සඤ්ජ යනු; සහිත, ඇලීමෙහි—රඤ්ජ යනු; රාහේ,
රැදීමෙහි හෙවත් ඇලීමෙහි—සුජ යනු; සමාධිවිති, යෙදීමෙහි—
ලූජ යනු; විනාසේ, නැසීමෙහි—කා යනු; විනාසයං, සිතීමෙහි—
කා යනු; පාලනේ, රැකීමෙහි—ද යනු; අවබන්ධනේ, සිදීමෙහි—
බි යනු; බයේ, ගෙවීමෙහි—භිද යනු; විදාරණේ, බෙදීමෙහි—
ඡිද යනු; වේධාකරණේ, සිදීමෙහි—භිද යනු; දීනභාවේ, බැහැ
පත්වීමෙහි—සිද යනු; පාහේ, (උපා) පිසීමෙහි—බිද යනු; අසහනේ,
නොඉවසීමෙහි—පද යනු; ගමනේ, යාමෙහි—විද යනු; සහනාතං,
විමෙහි—මද යනු; උමමාදේ, මත්වීමෙහි—මිද යනු; ස්නේහ
නේ, ස්නේහ ඉපදවීමෙහි—බ්‍රධ යනු; අවගමනේ, දැනගැන්මෙ
හි—සුධ යනු; සමපහාරේ, සටන්කිරීමෙහි—කුධ යනු; කොපේ
කිපීමෙහි—සුධ යනු; සොවෙය්‍යේ, පිරිසිදුකිරීමෙහි—ඉධ, සි
රාධ, සාධ යනු; සංසිතියං, නිපදවීමෙහි—විධ යනු; වේධි
විදීමෙහි—හිධ යනු; අභිනවිතියං, ගිණුම්වීමෙහි—රාධ යනු;
හිංසායං, පෙළීමෙහි—රුධි යනු; ආවරණේ, වැලකීමෙහි—
යනු; සොවෙය්‍යේ, හැමෙහි—

මන යනු; කුසේ, දැන්මෙහි—ජන යනු; ජනනේ, ඉපදීමෙහි—හන යනු; හිංසායං, පෙළීමෙහි—කුප යනු; කොපේ, කිපීමේ—පූර යනු; සධාතාපේ, වැටීමෙහි—දිප යනු; දිවන යං, බැබළීමේ—ප්‍රප යනු; ජේදනේ, සිඳීමෙහි—දුහ යනු; ද්‍රෝහේ, ඇලීමෙහි—බ්‍රහ යනු; සංවිලනේ, ඇලීමෙහි—සම්‍ය යනු; උපසම්, සංසිදීමය; බෙදෙසු, බිඳීමෙන්මය යන මෙතෙක් අභියෝජ—හිරි, හරායනු; ලජ්ජායං, පිළිපිටීමෙහි—හිලා—නු; ගාසනවිමස, පටාපු—පටීමේ—විලාසන, ගාසනවි—පටීමේ—විලාසන යනු; පිලෙසන, ඇලීමෙන්මය; දුර්කරණෙසු, දුර්කරණයෙන්මය යන මෙතෙක් අභියෝජ වා යනු; ජනි, යාමය; ජනිතෙසු, යාමයෙන්මය යන මෙතෙක් අභියෝජ සිලිස යනු; ආලිංගනේ, වැලඳීමෙන්මය—උග යනු; ලෙහේ, එකදෙයෙකෙහි—කිලිස, ක්ලිස යනු; උපසාපේ, වැටීමෙහි—නස යනු; පිපාසායං, බොහුකාමය; බවෙහි—තුස යනු; තුරියියං, සතුටුවීමෙහි—ජස යනු; ඉංජරියෙ, ඉපුරෙහි—රාස යනු; රොසේ, රොස්කිරීමෙහි—දිස, දුස යනු; අපභිතියං, නොසතුටුවීමෙහි—අස යනු; උකේඛනේ, ඉවන්කිරීමෙහි තෙවන් දීමෙහි—යස යනු; පයනතේ, උත්සාහකිරීමෙහි හස යනු; අධොපනතේ, යට වැටීමෙහි—නස යනු; අදංගනේ, නොදැක්මෙහි—පුස යනු; සොසන, විසලීමෙහි—සා යනු; තනුකරණ, තුනීකිරීමය; අවසානෙසු, නිමිමය යන මෙතෙක් අභියෝජ—නග යනු; බකිනේ, බැඳීමේ—බ්‍රහ යනු; වෙච්ඡිතේ, දැවණනැති බවෙහි හෙවත් නොදැන්මෙහි—නහා යනු; සොචෙයෙස, සුචිතයෙහි, හෙවත් පිරිසිදුකිරීමේ—නායනු; පිරිහානේ, පිරිසීමෙහි—සිතිහ, යතිහ යනු. පිණනේ, පිණීමෙහි හෙවත් සිනෙහ ඉපදීමෙහි—

දිවාදයො, දිව යන බාහු ආදිකොට ඇති බාහුහුයි.

— 8 —

තුද යනු, වැරදිනේ, පෙළීමෙහි—නුද යනු; මේපේ, දුර්කිරීමේ—ලිබ යනු; ලෙබනේ, ලීමෙහි—කුච යනු; සබේතාවේ, ඇකිලීමේ—රාජ යනු; හනේ, බිඳීමේ—තුජ යනු. කොච්ඡෙස, කුටිලාඤයෙහි—විජ යනු; හය, බි—විස; වලනෙසු, සැලීමය යන මෙතෙක් අභියෝජ—කුච යනු; කොච්ඡෙස, කුටිලාඤයෙහි—රාජ, ප්‍රජ, යනු; උපසංසානේ, ඇසීමෙහි පුණ යනු; කණිකිසුහේ, මැනවු ක්‍රියායෙහි—විද යනු; කුසේ, දැන්මෙහි—පුච, පඤ

සහ; විකාරෙ, පැතිරීමෙහි—බිස සහ; පෙරණේ, මෙහෙයීමෙහි—ප්‍රභ සහ; සම්ප්‍රයෝ, පැහැයීමෙහි—සුභ සහ; සයෙ, හොඳීමෙහි—කිර සහ; විකිරණේ, විකිරීමෙහි—ගිර සහ; නිගිරණේ, නිමැවීමෙහි—සුර සහ; චලනේ, සැලීමෙහි—තුර සහ; සංග්‍රහ, අඛණ්ඩයෙහි—මුර සහ; ජෙදන, නැසීමෙහි; විලෝපන සු. දුර්වලය සහ මෙතෙක් අභිප්‍රේෂයෙහි—සුර සහ; හිංස, හිංසාහි—හිංස සහ; අදන, කැමැත්තෙහි—බිල සහ; පෙදන, බිඳීමෙහි—කුස සහ; ජෙදන, සිඳීමෙහි—මුස සහ; පෙදන, සොයා නැතිකිරීමෙහි—පිස සහ; පංචසනේ, වැදීමෙහි—දිස සහ; අභිසංග්‍රහ, දිමෙහි හොඳායුත් නිමැවීමෙහි—පුස සහ; පෙදන, පැහැයීමෙහි—

තුද්‍රයෝ, තුද්‍ර සහ බාහු අභිප්‍රේෂයෙහි ඇති බාහුහුයි.

ඒ සහ; ජනේ, දිනීමෙහි—වි සහ; චෛත, රැස්කිරීමෙහි—සු සහ; අවබෝධනේ, දැනීමෙහි—ප්‍රි සහ; අභිසංග්‍රහ, පැහැයීමෙහි—සු සහ; නිමැවීමේ, සැලීමෙහි—සු සහ; පවිනේ, පිරිසිදු කිරීමෙහි—වි සහ; භංග්‍යා, කෙළීමෙහි—බිස සහ; බන්ධන, දැනීමෙහි—මු සහ; බන්ධන, බැඳීමෙහි—සු සහ; ජෙදන, කැපීමෙහි—සි සහ; බන්ධන, බැඳීමෙහි—අස සහ; හොර නේ, කැපීමෙහි—

පතද්‍රයෝ, ඒ සහ බාහු අභිප්‍රේෂයෙහි ඇති බාහුහුයි.

කි සහ; දැනීමෙහි—සු සහ; පෙරලීමෙහි, හෙවත් ගනු දෙනුකිරීමෙහි—සක සහ; සහතිකය, පොහොසත්වීමෙහි—බි සහ; බන්ධන, ගෙවීමෙහි—හි සහ; සංග්‍රහ, අඛණ්ඩයෙහි—පු සහ; පාපුණනේ, පැමිණීමෙහි—පමිහුව, පමිහුවන පැමිණීමෙහි—පු සහ; සංචරණේ, දිවීමෙහි—පු සහ; සන්ධන, ඇසීමෙහි—

කතද්‍රයෝ, කි සහ බාහු අභිප්‍රේෂයෙහි ඇති බාහුහුයි.

සු සහ; සවනේ, ඇසීමෙහි—බි සහ; බන්ධන, ගෙවීමෙහි—පු සහ; සංචරණේ, දිවීමෙහි—හි සහ; සංග්‍රහ, අඛණ්ඩයෙහි—සක සහ; සහතිකය, පොහොසත්වීමෙහි—

සන්ධ්‍යෝ, සු සහ බාහු අභිප්‍රේෂයෙහි ඇති බාහුහුයි.

තනු යනු, විඤ්ඤාණ, පැහැරීමෙහි—සක යනු; සහතිශං,
පොඤ්ඤාසත්වීමෙහි—දුශනු, පරිත්‍යාග, තැවීමෙහි—සන යනු;
ද, න, දීමෙහි—වන යනු, සාවන, ඉල්වීමෙහි—මන යනු, බො
බන, දැනීමෙහි—හි යනු, ගතිශං, යාමෙහි—කරයනු; කරණ,
කිරීමෙහි—අප යනු, පාදකණ, පැමිණීමෙහි—සි යනු, බන්ධ
න, බැඳීමෙහි—සු යනු, අසිංසව, වැහීමෙහි—

සනාදයො, තනු සන බාහු ආදිකොට ඇති බාහුහුයි.

චුර යනු; චෙරස, සොරකම්කිරීමෙහි—ලොක, ලොව
යනු, දයාන, දක්මෙහි—ථන යනු; පරිසාන, වැසීමෙහි
නොහොත් නැසීමෙහි—නකන යනු; විතකන, කලාපාකිරීමෙහි—
අභින යනු; ලකාණ, සලකුණුකිරීමෙහි—

ලකාණ යනු; දයාන, දැනීම; අභිනසු, සලකුණුකිරීම
යන මෙහි—පකාණයනු; අදන, කැමෙහි—මකාණ යනු; මකා
ණ, මැනීමෙහි—මොකාණ යනු; මොවන, මිදීමෙහි—

මන, මනන යනු, අනෙකෙනා, සෙවීමෙහි—පච්ඡි යනු; විඤ්ඤා
ණ, පැහැරීමෙහි ගෙවත් විස්තර කිරීමෙහි—වච්ඡි යනු; පල
මන, වැලකීමෙහි—අච්ඡි යනු; පුෂ්පං, පිදීමෙහි— වච්ඡි
යනු අභිසංසන, ගැඹුරුමෙහි—රච්ඡි යනු; පරිසනන, සත්ත
කිරීමෙහි නොහොත් පැසවීමෙහි—

චුර යනු; චුරණ, ඇරීමෙහි ගෙවත් දුරු කිරීමෙහි—
තරු යනු; සනාතණ, නැතිවීමෙහි ගෙවත් හසගැත්
මෙහි—අජ්ජ, සජ්ජ යනු; අජ්ජන, සැපයීමෙහි—සුර යනු;
සාසමන, සෙදීමෙහි—හිර යනු; නිසාන, නිසුණුකිරීමෙහි—
සුර යනු; පුෂ්පං, පිදීමෙහි—සපාප යනු; පිඬි දයාන, සතු
පින් දැනීමෙහි—

සව යනු; සාවන, ගැටීමෙහි—සට යනු; වලන, සැලී
මෙහි—කුට, කොට යනු; ජෙදන, සිදීමෙහි—කුට, යනු;
ආනාටන, කෙටීමෙහි, ගෙවත් ගැසීමෙහි—නට යනු; හා
ට්ට්ඨ, හැරීමෙහි—වට, සුට යනු; හෙදන, බිඳීමෙහි—වණ
යනු, විනාශන, වෙත්කිරීමෙහි—

වෙඨ යනු; වෙඨන, වෙළීමෙහි—ගුණ්ඨ යනු; ගුණ්ඨන,
වෙළීමෙහි—සාණ්ඨ යනු; සොන, සොනකිරීමෙහි—

කණ්ඩ, බණ්ඩ යනු; පොදනෙ, බිඳීමෙහි—මණ්ඩ යනු සායං, සැරහීමෙහි—පණ්ඩ, හණ්ඩ යනු; පරිපාසෙ, බැහැරෙහි පිණ්ඩ යනු; සංසාරනෙ, රැස්කිරීමෙහි—දණ්ඩ යනු; දණ්ඩනෙ, දඩහැන්මෙහි හෙවත් ඉක්මීමෙහි—පණ්ඩ යනු; පණ්ඩනෙ දුම්රීමෙහි—

වණ්ණ යනු; වණ්ණනෙ, වැණි වෙසීම—වුණ්ණ යනු; සුණ්ණනෙ, සුණ්ණකිරීමෙහි—හණ්ණ යනු; සංඛණනෙ, හිණීමෙහි—කණ්ණ යනු; සවනෙ, ඇසීමෙහි—අණ්ණ යනු; පෙසනෙ, මෙහෙයීමෙහි හෙවත් නිසොගකිරීමෙහි—

විනාය යනු; විනායං, සිහිමෙහි—මනාය යනු; ගුණාසනෙ, සහවාසීමෙහි—යනාය යනු; සංකොචනෙ, ඇතිවීමෙහි—වින යනු; සංචිතනෙ, සිහිමෙහි—කිණාය යනු; සංසන්දනෙ, මොනවට කීමෙහි—යන යනු; නිසංසනෙ, පාවිච්ඡිමෙහි—

ගන්ධ යනු; ගන්ධනෙ, ගෙනීමෙහි—කර්ණ යනු; වාක්කප්පනෙ, වාක්කප්පයකිරීමෙහි හෙවත් කර්ණකිරීමෙහි—අන්ධ යනු; භාවනෙ, ඉල්ලීමෙහි—

වීද යනු; සුදුණ, දැක්මෙහි—වුදු යනු; වොදනෙ, හැරීමෙහි—පදු යනු; සංවරණෙ, වැසීමෙහි—පදු යනු; ඉව්චාය, කැමැතිවීමෙහි—වදු යනු; අභිවාදන, වැදීමය; ප්‍රතිසු, පාසීමය යන මෙතෙක් අභියෝගි—පදු යනු; කලාපණෙ, කලාපණෙහි හෙවත් වැසවීම—පදු යනු; වචනෙ, වචනකිරීමෙහි—ප්‍රාදු යනු; සුබ්බෙ, සුවච්ඡීමෙහි—

ගණ්ඩ යනු; සුචනෙ, ප්‍රකාශ කිරීමෙහි, හෙවත් හැරීමෙහි—මාන යනු; පුණ්ණං, පිඳීමෙහි—බින යනු; සද්දං, අභිකිරීමෙහි—රොග යනු; වොරියෙ, හොරකම් කිරීමෙහි—රොග යනු; දෙවසද්දං, ගජ්ජනාකිරීමෙහි—

පි යනු; තප්පණෙ, සැකපීමෙහි—කප යනු; මාරණ, මැරීමය, මොසන, සතුටුවීමය; තිසානෙසු, තිසුණුකිරීමය යන මෙතෙක් අභියෝගි—ලප යනු; වචනෙ, කීමෙහි—කප යනු; දාහෙ, දැවීමෙහි—කප යනු, පිසකෙන, කලාපනා කිරීමෙහි—වචන යනු; ගරභායං, නිජාකිරීමෙහි—

කවු යනු; ඉවුරු, කැමැතිවීමෙහි-භාවය, සිලා
භාවය, පැසසීමෙහි-සංඛ්‍යා යනු; යුධ, සටන්කිරීමෙහි-

වර යනු; ආර්ථික, විලාශ්‍රය, ඉවුරු, කැමැතිවීම
යන මෙතෙක් අනුමත-රු යනු; බෙර, පහකිරීමෙහි-
වර යනු; වාරණ, දුර්වල-වර යනු; කළමනාකරණය,
කායක සන්ධිගතකිරීමෙහි-පාර යනු; සාමන්තයෙහි, කායක
සන්ධිගතකිරීමෙහි-

පාල යනු; රක්ෂණ, රක්ෂකකිරීමෙහි-පාල යනු; සොයාගැනීම,
සුවිකරණය-තුල යනු; උමාන, කිරුණකිරීමෙහි-කල යනු,
සංඛ්‍යාන, ගුණිකමෙහි-පිල යනු; නිලධාරී, ඇස නොදැක්වීම
මෙහි-සිල යනු; උපකාරණ, දුර්වල-දල යනු; උකහන,
උද්වේගමෙහි-පල යනු, පතිතිය, පිටිවීම-සල යනු; සමුස
යෙ, උස්වීමෙහි-සල යනු; මහනො, මහනොයෙහි-ලල
යනු; ඉවුරු, කැමැතිවීමෙහි-

පිස යනු; ගමන, යාමෙහි-සුස යනු; සලක; අභි
කිරීමෙහි-හස යනු; අලකාර, සැරසීමෙහි-සුස යනු;
පොසන, වැඩීමෙහි-සුස යනු; අකොසන, බැහැරීමෙහි-
රුස යනු, පාරුසික, පරුෂබවෙහි-දිස යනු; උවාරණ,
නිමිත-වස, යනු; අවුරුදු, වැඩීමෙහි-ගමන ඇඳීම
මෙහි-රස යනු; අසුරු, රසවීම, ස්වභාවය සිතිය
කිරීම යන මෙතෙක් අනුමත-සිස යනු, වෙසසන,
වෙසසීමෙහි-මස යනු; සමුස, මුසකිරීමෙහි-

රහ යනු, වාග, හැරීමෙහි-කුහ යනු; විමාන,
විස්ම පත්වීමෙහි-පිහ යනු; ඉවුරු, කැමැතිවීමෙහි-වහ
යනු; පුරුස, පිරිමි-

පිල යනු; බලය, පෙළීමෙහි-නිලයනු; නිසං, නිසං
කිරීමෙහි-පල යනු; ආසන, ගැසීමෙහි ගෙවන ගැසීමෙහි-
ලල යනු; උපයෝගය, කැලීමෙහි-

අ අනො උවාරණයෝ-අනො, කළවරු; අ, අනො
ගෙම; උවාරණයෝ, සුබවාරණය ප්‍රකාශනයෝ ඇත්

තෙති - සෙසා, පෙස්සන්, බාහුතා, ඒ ඒ බාහුතාට කිහිපයකි;
තෙවන් ඒ ඒ බාහුතාට කිහිපය හැර නොතිබු බොහෝ
අති ඇත්තානුයයි දරන්නුයි.

වුද්දා, වුද්දා බාහු ආදිකොට ඇති බාහුපාඨ -

සංඛිප්පා බාහුපාඨ පුද්ගලාදිය බාහුපාඨ නිසංසා
ගාමිපාඨාණි මෙතාසංසත මෙකං විනිද්දිසෙ -

සංඛිප්පා, ගරුච්ඡිත්, ජිනබ්බාදිය නිසංසා, බුද්ධදත් ඇසුරු
කළාවු; බාහුපාඨ, (බෙහෝ) බාහුනු, හෙවත් ක්‍රියාව ප්‍රකාශ
කරන්නාවු ප්‍රකාශනු; වුද්දා, කිහිප ලද්දහ; එතාසං, මේ
බාහුතාගේ, ගාමිපාඨාණි, ගාමිපාඨාණි; එතා සත, එතම
සිසංසකැයි, විභාවසෙ, ප්‍රකාශකරන්නෙයි.

බාහුපාඨ සත්තය නිමි.

1. චිකලං ගමුච්ඡානං තෙ ගාමෙ සුද්දාදියෙවිතෙ
සුද්දාදියෙවි නාම විහාරෙ රුමනුයනං.
2. නිදානුගතො ගොසි සද්දසතෙවි විසාරංද
සුමනාදෙනි විභවතො රේරනාගො ගුණලයො.
3. යථාච්ඡිතා විහාරා විසරිතා සච්ඡිකාමිනා
රේරසා විසරිතො තසා සච්ඡිකාමිනා.
4. ගුණලයාර නාමන රේරනා රේරනනිතා
සොධිතො බාහුපා ධා සච්ඡිකාමිනා බුද්ධිවතො.
5. චාලකානිත් ගාමසමං විජ්ජානාස සමසුද්දිති
විජ්ජානාසෙ විසරිතා රේරනනිතාස සුද්දිතා.
6. සුද්දිලක විභව නාමිතා සංසසාමිතා
විජ්ජිකතං ඉදං බාහු පාඨ ගාමි විසොධිතං.
7. ඉමිනා පුද්දා කාමොන සතොත ගාමි සොධිතා
ආචර්මාපි ප වෙදා තථා මාතා පිතාමි මෙ.
8. සංඛිප්පාදි සුඛි පොහානු මිත්තාච සතොතො පිච
කාලෙ විසතු ජමුතා දෙවා රුකිනා සාසනා නි.